

การพัฒนาโปรแกรมฝึกอบรมโดยใช้ทฤษฎีคอนสตรัคชันนิซึมเพื่อพัฒนาทักษะการคิด
วิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ การสร้างผลผลิต และการมีความรับผิดชอบ (ซีซีพีอาร์)
ของนักศึกษาสาขานิเทศศาสตร์ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน

Development of Training Program Using Constructionism Theory to Develop
Critical, Creative, Productive, and Responsible Mind (CCPR) of Higher
Education Students in Communication Arts in Private Higher Education
Institutions

◆ กนกวรรณ มณฑิราช

นิสิตปริญญาเอก คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Kanogwon Montiraj

Candidate of Doctor of Education in Higher Education, Faculty of Education

Chulalongkorn University, Email: Bitakinter@hotmail.com

◆ อรุณี หงษ์ศิริวัฒน์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชานโยบายและแผน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Arunee Hongsirawat

Assistant Professor, Ph.D., Faculty of Technical Education, Chulalongkorn University

E-mail: arunee.ho@Chula.ac.th

◆ พันธุ์ศักดิ์ พลสารมัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Pansak Polsaram

Assistant Professor, Ph.D., Division of Higher Education, Faculty of Education

Chulalongkorn University, E-mail: pansakp@gmail.com

Abstract

This qualitative and quantitative research dealt with the development of a training program based on constructionism to empower students majoring in Communication Arts in private universities to acquire the following characteristics: critical thinking, creative thinking, productivity and responsibility (CCPR). In doing so, it explored the students' awareness of these characteristics and the factors that affected the acquisition of CCPR. The main objectives of this

study were to design a program based on constructionism to train the students on how to acquire these characteristics. Three hundred and eighty-three questionnaires were collected from students majoring in Communication Arts in private universities and in-depth interviews from administrators and instructors. The data were analyzed and used as guidelines for developing a training program based on constructionism to raise students' awareness of the importance of CCPR and to teach them how to acquire these characteristics.

The findings revealed that the students ranked the importance of CCPR high but the number varied according to the size of university, in that there were more students in a large university ranking it high than those in medium-sized and small universities. The factors that affected the acquisition of CCPR were 1) university administrators, 2) instructors, 3) students, and 4) environment. Consequently, a 32-hour training program was designed based on constructionism. It was divided into 8 units, each of which covered the content related to the four characteristics. The learning involved hands-on workshops in the field of Communication Arts through such tools as computers, mobile phones and Facebook so the students could study using their own tools. At the end of the training, the students' awareness of CCPR increased. The highest level was that for productivity.

The results of this study indicate the students' awareness level of CCPR, the factors that affected the enhancement of CCPR among these students and the design of a training program that can be used as a part of a course to empower the students to realize such characteristics as critical thinking, creative thinking, productivity and responsibility.

Keywords : Critical Thinking Creative Thinking Productivity Responsibility Factor Effecting To Develop CCPR Skills Awareness

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาโปรแกรมฝึกอบรม โดยใช้ทฤษฎีคอนสตรัคชันนิซึมเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ (Critical) การคิดสร้างสรรค์ (Creativity) การสร้างผลผลิต (Productivity) และการมีความรับผิดชอบ (Responsibility) : CCPR ของนักศึกษาสาขาานิตศาสตร์ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน ด้วยการศึกษารับรู้ด้านคุณลักษณะทักษะ CCPR และปัจจัยที่จะส่งผลต่อการพัฒนาทักษะ CCPR เพื่อพัฒนาโปรแกรมฝึกอบรมคุณลักษณะทักษะ CCPR ผ่านทฤษฎีคอนสตรัคชันนิซึม ใช้วิธีการดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำโปรแกรมฝึกอบรมผ่านทฤษฎีคอนสตรัคชันนิซึมเพื่อพัฒนาทักษะ CCPR โดยการจัดทำแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมายได้แก่ นักศึกษา อาจารย์ ผู้บริหาร

สถาบัน เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะ CCPR จากนั้นนำผลการวิเคราะห์ที่ได้ไปกำหนดเป็นแนวทางการจัดโปรแกรมฝึกอบรมผ่านทฤษฎีคอนสตรัคชันนิซึมเพื่อพัฒนาทักษะ CCPR ต่อไป

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ คือการรับรู้ในความสัมพันธ์ด้านคุณลักษณะทักษะ CCPR ของนักศึกษาสาขาานิตศาสตร์ สถาบันอุดมศึกษาเอกชนภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยแตกต่างกันตามขนาดของสถาบันการศึกษา สถาบันขนาดใหญ่มีระดับการรับรู้ทักษะ CCPR มากกว่าขนาดกลางและขนาดเล็กตามลำดับ และปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะด้านทักษะ CCPR ได้แก่ 1. ผู้บริหารสถาบันการศึกษา 2. ผู้สอน 3. ผู้เรียน 4. สภาพแวดล้อม จากนั้นได้นำผลการศึกษาด้านการรับรู้และปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะ CCPR มาพัฒนาเป็นโปรแกรมการฝึกอบรมผ่านทฤษฎีคอนสตรัคชันนิซึม โดยเป็นโปรแกรมการฝึกอบรมจำนวน 32 ชั่วโมง มีหลักสูตรการเรียนการสอนแบ่งออกเป็น 8 หน่วยและในแต่ละหน่วยมีเนื้อหาครอบคลุมด้านการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ การสร้างผลผลิต และการมีความรับผิดชอบ โดยมีเนื้อหาการเรียนรู้อื่นๆ ที่ให้ความสำคัญด้านการปฏิบัติงานจริงของสายงานนิเทศศาสตร์ ผ่านวิธีการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นเครื่องมือการสื่อสารส่วนตัวเป็นหลัก เช่น คอมพิวเตอร์ มือถือ และ โปรแกรมเฟซบุ๊ก เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ผ่านเครื่องมือสื่อสารของตนเองด้วยทฤษฎีคอนสตรัคชันนิซึม และเมื่อได้ทำการทดลองโปรแกรมการฝึกอบรมเสร็จสิ้นแล้วพบว่า นักศึกษามีระดับการรับรู้ด้านทักษะ CCPR ในระดับเพิ่มขึ้นในทุก ๆ ด้าน ได้แก่ การคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ การสร้างผลผลิต และการมีความรับผิดชอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการผลิตผลงาน หรือ Productivity Mind

ผลการวิจัยนี้ทำให้ทราบถึงระดับการรับรู้ในความสัมพันธ์ของทักษะ CCPR และทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะด้านทักษะ CCPR ของนักศึกษาสาขาานิตศาสตร์ สถาบันการศึกษาเอกชน และโปรแกรมการฝึกอบรมที่ได้สามารถนำมาเป็นแนวทางส่วนหนึ่งในการพัฒนาภาพรวมการจัดการเรียนการสอนที่จะส่งผลต่อการพัฒนาทักษะ CCPR อันได้แก่ ความคิดวิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์ การสร้างผลผลิต และการมีความรับผิดชอบของนักศึกษาสาขาานิตศาสตร์ สถาบันอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทยต่อไป เนื่องจากโปรแกรมการฝึกอบรมนี้ได้มาจากการสรุปวิเคราะห์แนวโน้มส่วนใหญ่จากการศึกษากลุ่มเป้าหมายในช่วงแรก และนำมาปรับปรุงพัฒนาเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนของโปรแกรม

คำสำคัญ : การคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ การสร้างผลผลิต การมีความรับผิดชอบ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะ CCPR การรับรู้ ความตระหนัก

บทนำ

แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555 - 2559 ที่จัดทำขึ้นภายใต้กรอบทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552 - 2559) ตลอดจนสภาพปัญหาจากการจัดและพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในระยะที่ผ่านมา พบว่ายังมีปัญหาที่จำเป็นต้องปรับปรุงและพัฒนา ทั้ง

ด้านการส่งเสริมการศึกษาแก่ประชาชน ด้านคุณภาพการศึกษาของเยาวชน ด้านขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศที่ยังอยู่ในระดับต่ำตลอดจนสภาพการบริหารและการจัดการศึกษาที่ยังต้องเพิ่มเติมในเรื่องของประสิทธิภาพ แนวทางการพัฒนาที่ระบุว่า “ประเทศไทยจะต้องเผชิญกับกระแสการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญทั้งภายนอกและภายในประเทศที่ปรับเปลี่ยนเร็วและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เป็นทั้งโอกาสและความเสี่ยงต่อการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะข้อผูกพันที่จะเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 จึงจำเป็นต้องนำภูมิคุ้มกันที่มีอยู่ พร้อมทั้งเร่งสร้างภูมิคุ้มกันในประเทศให้เข้มแข็งขึ้นมาใช้ในการเตรียมความพร้อมให้แก่คน สังคม และระบบเศรษฐกิจของประเทศ ให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม” กรอบแนวคิดของการพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 นี้จึงมีแนวคิดที่ต่อเนื่องมาจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8-10 ขับเคลื่อนให้เกิดผลในทางปฏิบัติที่ชัดเจนยิ่งขึ้นในทุกภาคส่วน ทุกระดับ ยึดแนวคิดการพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่มี “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” มีการเชื่อมโยงทุกมิติของการพัฒนาอย่างบูรณาการ ทั้งมิติตัวคน สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และการเมือง เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้พร้อมเผชิญการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งในระดับปัจเจก ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

หลักในการเปลี่ยนแปลงสังคมไทยให้เป็นสังคมที่มีคุณภาพคือการยกระดับความรู้ความสามารถของคนไทยให้มีศักยภาพ และมีความสามารถในการแข่งขันเพิ่มขึ้น สิ่งที่ยังขาดคือแรงกระตุ้นในการผลักดันให้คนไทยยุคใหม่มีความกล้าทำสิ่งใหม่ๆ กล้าคิดสิ่งใหม่ที่นอกกรอบความคิดของคนรุ่นเก่า และกล้าแสดงออกอย่างมีความเชื่อมั่นในสิ่งที่ตนคิด ทำ และแสดงออกโดยเป็นไปในแนวทางที่เป็นที่ยอมรับของสากล (เฉลิมพล ไวยางกูร, 2559)

ปัจจุบันผู้ประกอบการ องค์กรต่าง ๆ ในนามของผู้ที่รับบัณฑิตเข้าทำงาน มีปัญหาที่เกิดขึ้นจากการรับบัณฑิตที่เพิ่งสำเร็จการศึกษาเข้าทำงาน และบัณฑิตไม่สามารถนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาเล่าเรียน มาปรับใช้กับการทำงานได้จริง ขาดความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์ที่จะทำสิ่งใหม่ ๆ ขาดภาวะผู้นำ ขาดความคิดแก้ไข ปัญหา กระบวนการพัฒนาความคิดเพื่อสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ ให้เป็นรูปธรรมยังมีไม่เพียงพอ สืบเนื่องมาจากกระบวนการเรียนการสอน ที่ครูจะทำหน้าที่เป็นผู้ให้ เป็นผู้บอกแก่นักเรียน ในขณะที่นักเรียนทำหน้าที่เป็นผู้บริโภคจากครู ซึ่งนอกจากจะไม่สอนให้ผู้เรียนคิด ประดิษฐ์ สร้างสิ่งต่าง ๆ อย่างมากพอและยังสอนให้ทำตามแบบอย่างของคนอื่น ๆ ทำมา โดยไม่สอนให้คิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ (Creative) ผู้เรียนจึงขาดการคิดสิ่งใหม่ ๆ ให้กับตัวเองและสังคม (ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ และคณะ, 2554)

จีอบสตริท ดอทคอม (2557) ได้ทำการสำรวจคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของบัณฑิตไทย เพื่อให้ทราบถึงแนวโน้มความต้องการของแรงงานระดับอุดมศึกษา เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาการศึกษาและตลาดแรงงานไทย โดยจัดทำแบบสำรวจความคิดเห็นจากองค์กรต่าง ๆ จำนวน 305 องค์กร และบัณฑิตจบใหม่จำนวน 1,085 คน พบว่า 96% ขององค์กรที่ตอบแบบสอบถาม ต้องประสบกับปัญหาที่เกิดจากพนักงานใหม่ หรือบัณฑิตที่จบใหม่และก้าวเข้าสู่โลกแห่งการทำงานจริง ได้แก่เรื่องของการปรับตัวเข้าสู่การทำงานจริง ความรับผิดชอบในงาน และทัศนคติในการทำงาน และพบว่าเป็นเรื่องดีที่องค์กรส่วนใหญ่ให้โอกาส

บัณฑิตจบใหม่ได้แสดงศักยภาพ และเข้าสู่บทบาทของคนทำงาน แต่เสียงสะท้อนจากองค์กรต่าง ๆ ที่ร่วมทำแบบสำรวจ ทำให้เห็นว่า ปัญหาหลักที่พบคือ บัณฑิตเหล่านี้ไม่สู้งาน มีการย้ายงานหรือเปลี่ยนงานบ่อย และขาดความรับผิดชอบ และมีปัญหาเรื่องทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ ขาดทักษะการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ขาดความกระตือรือร้นในการทำงาน นอกจากนี้ยังพบว่า มีคุณลักษณะที่ไม่พึงประสงค์อื่น ๆ อีกมาก อาทิ การเรียกเงินเดือนสูงเกิน การขาดวินัย การไม่เคารพผู้อาวุโส ไม่รักษาเวลา ขาดความเคารพนบถนอ ไม่รู้จักกาลเทศะ และมีความมั่นใจในตัวเองมากเกินไป จนกระทั่งเป็นอุปสรรคใหญ่ต่อการทำงาน ดังนั้นจุดเริ่มต้นแรกของการศึกษา จึงต้องพัฒนาปัญญาของผู้เรียนให้รู้จักคิดวิเคราะห์ และคิดสร้างสรรค์ สร้างวิธีเรียนรู้เพื่อการสร้างสิ่งใหม่ ๆ ให้กับตัวผู้เรียนและสังคมอยู่ตลอดเวลา กระบวนการของการศึกษาจึงต้องเน้นไปที่การสร้างและพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และเป็นการสร้างสรรค์ที่มีความรับผิดชอบต่ออยู่เสมอ ไม่ว่าศูนย์กลางของการศึกษาจะอยู่ที่ใดก็ตาม จากการศึกษาด้านการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาเยาวชนให้มีคุณลักษณะเป็นคนรุ่นใหม่ที่สังคมต้องการ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2554) กล่าวว่า ลักษณะของคนรุ่นใหม่ (CCPR) ควรมีดังนี้

1. การคิดวิเคราะห์ (Critical Mind) ในสังคมบริโภคนิยมจำเป็นต้องให้ผู้เรียนมีความคิดวิเคราะห์ให้ได้ เพื่อเขาจะได้เข้าใจ เรียนรู้ และเข้มแข็งและไม่ตกเป็นเหยื่อของการโฆษณาชวนเชื่อทั้งเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม
2. การคิดสร้างสรรค์ (Creative Mind) เมื่อวิเคราะห์วิจารณ์สิ่งใดแล้วควรจะต้องมีความคิดสร้างสรรค์คิดสิ่งใหม่ ๆ ให้กับตนเองและสังคม เพราะหากเพียงแต่วิเคราะห์ วิจารณ์ จะไม่มีอะไรเกิดขึ้นใหม่
3. การผลิตผลงาน (Productive Mind) เมื่อคิดสิ่งใหม่ ๆ แล้ว ต้องสามารถนำเอาความคิดนั้นไปสู่รูปธรรมคือ การมีผลผลิตใหม่ ๆ ด้วยค่าของคนต้องให้มีผลงานเป็นที่ประจักษ์
4. การมีความรับผิดชอบ (Responsible Mind) ไม่ว่าจะคิด วิเคราะห์หรือสร้างสรรค์สิ่งใหม่ใดก็ตาม ต้องมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อสังคม ต่อสิ่งแวดล้อมภายนอก ซึ่งถือเป็นพื้นฐานสำคัญของคุณธรรมจริยธรรมต่อไป

สถาบันอุดมศึกษา จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบและวิธีการสร้างและพัฒนาในรูปแบบในการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับยุคสมัย และสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป มีการพัฒนาระบบบริหารจัดการ เพื่อสร้างความเชื่อมโยงการดำเนินงานด้านพัฒนานิสิตนักศึกษา รวมถึงการการออกแบบรูปแบบการพัฒนานิสิตนักศึกษาในสถาบัน โดยใช้กรอบความคิดคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์เป็นฐานในรูปแบบของกิจกรรมเสริมหลักสูตร นอกจากนี้ยังพบว่า การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมนิตินับได้ว่ามีส่วนสำคัญที่สร้างให้นิสิตเกิดทักษะด้านต่าง ๆ เช่น การทำงานและการปรับตัวเข้ากับผู้อื่นในสังคม “CCPR” ถือเป็นทักษะที่มีความสมบูรณ์ เป็นภาพสะท้อนของผลผลิตที่ชัดเจนสำหรับนิสิตนักศึกษา บัณฑิตผู้ที่มีคุณลักษณะเป็นไปตาม CCPR จึงมักได้รับการยกย่องให้เป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จ เป็นผู้นำในองค์กรหรือกลุ่มต่าง ๆ การพัฒนาตามหลักการ CCPR ถือได้ว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นคุณลักษณะของคนรุ่นใหม่ ที่มีศักยภาพ เป็นที่พึงประสงค์ของสังคมปัจจุบันและอนาคต ดังนั้น การจัดการเรียนรู้เพื่อให้สามารถผลิตบัณฑิตออกมามีคุณสมบัติด้านทักษะ CCPR

ได้นั้น ควรต้องมีการจัดการเรียนรู้เพิ่มเติมหรือเสริมให้กับหลักสูตรการเรียนการสอนที่มีอยู่ในปัจจุบัน เพื่อให้มีความชัดเจนในการพัฒนาโดยตรงเรื่องทักษะ CCPR โดยใช้โปรแกรมฝึกอบรมผ่านทฤษฎีคอนสตรัคชันนิซึม (Constructionism) ซึ่งเป็นทฤษฎีทางการศึกษาที่พัฒนาขึ้นโดย Professor Seymour Papert จาก M.I.T. (Massachusetts Institute of Technology) ทฤษฎีคอนสตรัคชันนิซึมเป็นทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เน้นให้ผู้เรียนได้เลือกสรรสิ่งที่ตนเองต้องการเรียนรู้ และนำความรู้ใหม่หรือประสบการณ์ใหม่ที่ได้รับเข้ามาปรับกับประสบการณ์เดิมหรือความรู้เดิมที่มีอยู่ โดยสาระความรู้ต่าง ๆ ที่ได้รับเข้ามาใหม่ไม่ได้มาจากการสอนของผู้สอนเพียงอย่างเดียว แต่มาจากการเรียนรู้และลงมือกระทำของผู้เรียน (Learning by Doing) จากนั้นผู้เรียนจึงสร้างสรรค์องค์ความรู้ใหม่ขึ้นมาด้วยตัวของเขาเอง (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, 2558) คอนสตรัคชันนิซึมเป็นทฤษฎีของการเรียนรู้ที่รอบตัว โดยใช้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและทำหน้าที่ในการค้นพบเรื่องราวต่าง ๆ และเรียนรู้ด้วยตัวของเขาเอง ผู้เรียนจะมีส่วนร่วมทุกอย่างในการเรียน โดยผู้สอนทำหน้าที่ในการแนะแนวทางเท่านั้น การเรียนรู้หนทางในการแก้ไขปัญหาของเรื่องราวต่าง ๆ ล้วนเป็นการเรียนรู้ของทฤษฎีคอนสตรัคชันนิซึมทั้งสิ้นเพราะผู้เรียนจะหาวิธีที่จะแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ด้วยตัวเองผ่านประสบการณ์เดิมและการเรียนรู้ใหม่ที่เพิ่มเติมเข้ามา โดยมีผู้สอนนำทางเพื่อให้กระบวนการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เป็นไปอย่างราบรื่นและสำเร็จ

งานวิจัยครั้งนี้ผลที่ต้องการได้จากนักศึกษา คือ การพัฒนาทักษะ CCPR ได้แก่ การคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ การผลิตผลงาน และการมีความรับผิดชอบ ซึ่งเป็นทักษะที่มีลักษณะของการจัดการทางความคิด และการผลิตผลงานสูง ผู้วิจัยจึงได้คิดรูปแบบโปรแกรมการฝึกอบรมด้วยทฤษฎีคอนสตรัคชันนิซึมมาใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ได้มาซึ่งทักษะซีซีพีอาร์ดังกล่าว ดังนั้น งานวิจัยฉบับนี้ จึงเน้นการสร้างให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้และปรับเปลี่ยนตนเองด้านการพัฒนาทักษะซีซีพีอาร์ผ่านโปรแกรมการฝึกอบรมด้วยทฤษฎีคอนสตรัคชันนิซึม ซึ่งเป็นทฤษฎีที่เน้นการปฏิบัติและเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและมีมิติในการเรียนรู้ที่หลากหลายเนื่องจากกระบวนการเรียนรู้้นั้นมาจากการพัฒนาอย่างต่อเนื่องของความคิดตนเอง

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาทักษะ CCPR ของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทยผ่านโปรแกรมการฝึกอบรมจากทฤษฎีคอนสตรัคชันนิซึม

ขอบเขตการวิจัย

สร้างชุดโปรแกรมการฝึกอบรมโดยใช้ทฤษฎีคอนสตรัคชันนิซึมเพื่อการพัฒนาทักษะ CCPR ของนักศึกษา และทำการทดลองใช้จริงกับนักศึกษาศาขานีเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 1 แห่ง

กรอบแนวคิด

โปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะด้านทักษะ CCPR ของนักศึกษาสาขาานิเทศศาสตร์ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน ได้รับการออกแบบผ่านทฤษฎีคอนสตรัคชันนิซึม ประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้จำนวน 32 ชั่วโมงมีสาระหลักด้านการทำงานในสายงานนิเทศศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพ ด้วยการพัฒนาคุณลักษณะด้านการคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ การสร้างผลผลิต และการมีความรับผิดชอบ (CCPR) ได้ทำการทดลองกับกลุ่มเป้าหมายคือนักศึกษาชั้นปีที่ 4 จากมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 1 แห่ง จำนวน 18 คน มีลำดับความสำคัญของสาระความรู้ดังนี้

1. ความสำคัญของทักษะ CCPR กับการเป็นนักนิเทศศาสตร์/ นักสื่อสารมวลชนที่ดี
2. ความสัมพันธ์ของทักษะ CCPR กับวิธีการทำงานด้านนิเทศศาสตร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. แนวทางในการเลือกสาขาอาชีพการทำงานที่ตนต้องการ
4. ความสำคัญและวิธีการเรียนรู้สู่การพัฒนา CCPR

รูปแบบผลลัพธ์การทดลองใช้โปรแกรม

1. นักศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิบัติงานด้านนิเทศศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพตามหลัก CCPR เพื่อมุ่งสู่การทำงานด้านนิเทศศาสตร์ที่มีคุณภาพ
2. นักศึกษามีความสามารถในการใช้ทักษะการสื่อสารได้แก่ การฟัง พูด อ่าน เขียนอย่างมีประสิทธิภาพ
3. นักศึกษารู้วิธีการแสวงหาข้อมูล กลั่นกรองข้อมูล และประมวลผลข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ อย่างเป็นขั้นตอนและมีประสิทธิภาพ สามารถนำมาวิเคราะห์เรื่องราวต่าง ๆ ได้ดี
4. นักศึกษาสามารถแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ด้วยตนเอง และมีแนวคิดในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ให้เกิดขึ้น
5. นักศึกษาสามารถสร้างผลงานออกมาเป็นที่ประจักษ์
6. นักศึกษามีความตระหนักในความสำคัญของการมีความรับผิดชอบ

นิยามศัพท์

ทฤษฎีคอนสตรัคชันนิซึม หมายถึง ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เน้นให้ผู้เรียนได้เลือกสรรสิ่งที่ตนเองต้องการเรียนรู้ และนำความรู้ใหม่หรือประสบการณ์ใหม่ที่ได้รับเข้ามาปรับกับประสบการณ์เดิมหรือความรู้เดิมที่มีอยู่ โดยสาระความรู้ต่าง ๆ ที่ได้รับเข้ามาใหม่ไม่ได้มาจากการสอนของผู้สอนเพียงอย่างเดียว แต่มาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์และการลงมือกระทำของผู้เรียน (Learning by Doing) จากนั้นผู้เรียนจึงสร้างสรรค์องค์ความรู้ใหม่ขึ้นมาด้วยตัวของเขาเอง (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, 2558)

- ซีซีพีอาร์ CCPR หรือ คุณลักษณะของคนรุ่นใหม่ที่สังคมไทยต้องการ มีดังนี้

1. Critical Mind หมายถึง การคิดวิเคราะห์ เรียนรู้ และเข้าใจโลกตามความเป็นจริง สมเหตุสมผล
2. Creative Mind หมายถึง การคิดสร้างสรรค์ เกิดขึ้นหลังจากผ่านการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ เกิดเป็นแนวคิด หรือความคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นกับตนเอง และสังคม

3. Productive Mind หมายถึง การสร้างผลผลิต เกิดจากการคิดสิ่งใหม่ ๆ ขึ้นและมีการนำเอาความคิดนั้น ๆ สร้างไปสู่ความเป็นรูปธรรม เห็นชัดเจน มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ต่อคนทั่วไป

4. Responsible Mind หมายถึง การมีความรับผิดชอบ ต่อผลงาน ต่อตนเอง และสังคม รวมถึงสิ่งแวดล้อมภายนอก ซึ่งเป็นพื้นฐานหลักสำคัญในการสร้างคุณธรรมและจริยธรรมต่อไป

- โปรแกรมการฝึกอบรม หมายถึง การเรียนการสอนโดยมีรูปแบบการสอนผ่านทฤษฎีคอนสตรัคชันนิซึม ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้านการพัฒนาคุณลักษณะทักษะชีวิตที่จำเป็นได้แก่ การคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ การสร้างผลผลิต และการมีความรับผิดชอบ ผ่านเนื้อหาด้านสื่อสารมวลชนและการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงและกรณีศึกษา โดยผู้สอนทำหน้าที่แนะแนวทางเท่านั้น

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ การพัฒนานักศึกษา ทฤษฎีคอนสตรัคชันนิซึม

Bruner (ไพลิน สุทธิเชษฐ์, 2555) ความรู้ถูกสร้าง/ หล่อหลอมโดยประสบการณ์/ ผู้เรียนมีบทบาทรับผิดชอบในการเรียน/ ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความหมายจากแง่มุมต่าง ๆ / ผู้เรียนอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เป็นจริง/ ผู้เรียนเลือกเนื้อหาและกิจกรรมเอง/ เนื้อหาควรถูกสร้างในภาพรวม Bloom (Bloom, 1976) กระบวนการ 6 ขั้นตอนของการเรียนรู้ ได้แก่ จำ เข้าใจ ประยุกต์ใช้ วิเคราะห์ ประเมินค่า และสร้างสรรค์ และรูปแบบกระบวนการพัฒนานักศึกษา (Miller and Prince, 1976) กิจกรรมสำคัญ 4 ประเภทในการพัฒนานักศึกษา ได้แก่ การตั้งเป้าหมาย การประเมินสภาพหรือระดับการพัฒนา ยุทธวิธีในการพัฒนา การประเมินโปรแกรมการพัฒนา

ทฤษฎีคอนสตรัคชันนิซึมเป็นทฤษฎีที่ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ความรู้ที่ได้จะไม่ได้อาจมาจากครูผู้สอนเพียงอย่างเดียว และการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อผู้เรียนได้ลงมือกระทำด้วยตนเอง ได้เป็นผู้เลือกที่จะทำในสิ่งที่อยากทำ โดยไม่มีใครบังคับ มีพื้นฐานอยู่บนกระบวนการสร้าง 2 กระบวนการคือ สร้างความรู้ใหม่ขึ้นด้วยตนเอง โดยมาจากประสบการณ์ใหม่ที่ได้รับ ผสมผสานกับประสบการณ์เดิมที่มี ด้วยการลงมือปฏิบัติ (สร้างองค์ความรู้และพัฒนาต่อยอดด้วยตนเอง) กระบวนการเรียนรู้นั้นจะมีประสิทธิภาพมาก หากสิ่งนั้นมีความหมายต่อผู้เรียนคนนั้น หรือตั้งเป้าหมายที่ต้องการเอง (Seymour Papert, 2005)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มินามาลย์ สุภาพล (2548) ทำวิจัยเรื่อง โมเดลสมการโครงสร้างของเขาวัวปัญญา ความฉลาดทางอารมณ์ ความคิดสร้างสรรค์ กลยุทธ์ในการศึกษาและการเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิต ระดับปริญญาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้สรุปโมเดลโดยภาพรวมไว้ว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงสูงสุดต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิต ได้แก่ ตัวแปรกลยุทธ์ในการศึกษาและการเรียนรู้ และตัวแปรที่มีอิทธิพลรวมสูงสุดต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้แก่ ตัวแปรความฉลาดทางอารมณ์ โดยผ่านตัวแปรกลยุทธ์ในการศึกษาและการเรียนรู้

ศิริพงษ์ เพียศิริ (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนานักศึกษา พบว่าไม่สามารถสร้างให้เกิด “การรู้” ได้เพียงอย่างเดียว จำเป็นต้องอาศัย “การคิด” และ “การกระทำ” ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะก่อให้เกิดเป็นนวัตกรรมใหม่ “นวัตกรรม (Innovation)” นั้นจึงเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมโดยตรง ซึ่งในอนาคตอันใกล้จะไปสู่ยุคเศรษฐกิจฐานนวัตกรรม (Innovation Based Economy) คุณลักษณะของคนที่จะก้าวเข้ามาในยุคนี้จะต้องมีวิสัยทัศน์ (Vision) และมีความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมสูง (Innovation Players) นวัตกรรมจึงเป็นตัวขับเคลื่อนสำคัญสำหรับความรุ่งโรจน์ในสหัสวรรษใหม่นี้ แรงงานในอนาคตจึงจะต้องเป็นแรงงานที่มีความรู้ (Knowledge Worker) มีผลผลิตที่มีคุณค่า ประสิทธิภาพ และประสิทธิผล (Knowledge Product)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและปริมาณ โดยมีการดำเนินการวิจัย 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์คุณลักษณะด้านการรับรู้ทักษะซีซีพีอาร์ของนักศึกษาสาขาานิตศาสาตร์สถาบันอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทย

ส่วนที่ 2 การพัฒนาทักษะซีซีพีอาร์ของนักศึกษาสาขาานิตศาสาตร์ สถาบันอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทย โดยชุดโปรแกรมการฝึกอบรมผ่านทฤษฎีคอนสตรัคชันนิซึมและนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน 1 แห่ง

แหล่งข้อมูลจากเอกสาร

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะซีซีพีอาร์ : การคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ การสร้างผลผลิต และการมีความรับผิดชอบของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชน และเอกสารด้านทฤษฎีคอนสตรัคชันนิซึม จากฐานข้อมูลต่าง ๆ เช่น สิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยมีดังนี้

1. ผู้ทรงคุณวุฒิ และ ผู้เชี่ยวชาญด้านการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ การสร้างผลผลิต การมีความรับผิดชอบต่อสังคม และด้านการพัฒนานิสิตนักศึกษา
2. กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาเพื่อศึกษาคุณลักษณะด้านการรับรู้ทักษะซีซีพีอาร์ของนักศึกษาสาขาานิตศาสาตร์สถาบันอุดมศึกษาเอกชน ได้แก่ นักศึกษาสาขาานิตศาสาตร์จากสถาบันอุดมศึกษา
3. กลุ่มตัวอย่างที่เก็บรวบรวมโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงคุณภาพในการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะด้านทักษะซีซีพีอาร์ของนักศึกษาสาขาานิตศาสาตร์จากสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทย ได้แก่ กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา และกลุ่มอาจารย์ผู้สอนสาขาานิตศาสาตร์ จากสถาบันอุดมศึกษา
4. ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจสอบโปรแกรมที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น
5. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อศึกษาการพัฒนาคุณลักษณะทักษะ CCPR คือนักศึกษาสาขาานิตศาสาตร์ จากมหาวิทยาลัยเอกชน 1 แห่ง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ ประกอบด้วยแบบวิเคราะห์เอกสาร , แบบสอบถาม , แบบสัมภาษณ์เชิงลึก และโปรแกรมการฝึกอบรมด้วยทฤษฎีคอนสตรัคชันนิซึม เพื่อทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมายที่กำหนดไว้ การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยนี้ ประกอบด้วย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบวิเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือ ผู้เชี่ยวชาญ
2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยการใช้การคำนวณหาค่าเฉลี่ยร้อยละหรือเปอร์เซ็นต์ (Percentage or Percent)
3. การวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเชิงคุณภาพกับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มอาจารย์ผู้สอน
4. การวิเคราะห์ข้อมูลจากผลการทดลองใช้โปรแกรมการฝึกอบรมด้วยทฤษฎีคอนสตรัคชันนิซึมกับกลุ่มตัวอย่าง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เป็นสถิติที่ใช้ในการสรุปข้อมูลทั่วไป ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentages) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสถิติอ้างอิง

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้ คือการรับรู้ในความสัมพันธ์ด้านคุณลักษณะทักษะ CCPR ของนักศึกษาสาขานิเทศศาสตร์ สถาบันอุดมศึกษาเอกชนภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยแตกต่างกันตามขนาดของสถาบันการศึกษา สถาบันขนาดใหญ่มีระดับการรับรู้ทักษะ CCPR มากกว่าขนาดกลางและขนาดเล็กตามลำดับ และปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะด้านทักษะ CCPR ได้แก่ 1. ผู้บริหารสถาบันการศึกษา 2. ผู้สอน 3. ผู้เรียน 4. สภาพแวดล้อม จากนั้นได้นำผลการศึกษาด้านการรับรู้และปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะ CCPR มาพัฒนาเป็นโปรแกรมการฝึกอบรมผ่านทฤษฎีคอนสตรัคชันนิซึม โดยเป็นโปรแกรมการฝึกอบรมมีเนื้อหาครอบคลุมด้านการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ การสร้างผลผลิต และการมีความรับผิดชอบ โดยมีเนื้อหาการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญด้านการปฏิบัติงานจริงของสายงานนิเทศศาสตร์ ผ่านวิธีการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นเครื่องมือการสื่อสารส่วนตัวเป็นหลัก เช่น คอมพิวเตอร์ มือถือ และ โปรแกรมเฟซบุ๊ก เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ผ่านเครื่องมือสื่อสารของตนเองด้วยทฤษฎีคอนสตรัคชันนิซึม และเมื่อได้ทำการทดลองโปรแกรมการฝึกอบรมเสร็จสิ้นแล้วพบว่า นักศึกษามีระดับการรับรู้ด้านทักษะ CCPR ในระดับเพิ่มขึ้นในทุก ๆ ด้าน ได้แก่ การคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ การสร้างผลผลิต และการมีความรับผิดชอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการผลิตผลงาน หรือ Productivity Mind

ตารางแสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการรับรู้คุณลักษณะด้านทักษะซีซีพียอร์ ของ นักศึกษาสาขาานิตศาสตร์ก่อนฝึกอบรมและหลังฝึกอบรม

รายการตรวจสอบการรับรู้คุณลักษณะ ด้านทักษะซีซีพียอร์ (n=18)	ก่อนฝึกอบรม			หลังฝึกอบรม		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
ความคิดวิเคราะห์	3.44	.62	มาก	4.78	.43	มากที่สุด
ความคิดสร้างสรรค์	3.56	.51	มาก	4.67	.59	มากที่สุด
การสร้างผลผลิต	3.78	.55	มาก	4.72	.46	มากที่สุด
การมีความรับผิดชอบ	3.56	.70	มาก	4.78	.43	มากที่สุด
ภาพรวม	3.58	.50	มาก	4.74	.45	มากที่สุด

ผลการทดลองใช้โปรแกรมฝึกอบรม เพื่อพัฒนาทักษะซีซีพียอร์พบว่านักศึกษามีระดับการรับรู้หรือความตระหนักในสำคัญของทักษะซีซีพียอร์เพิ่มขึ้นหลังจากได้รับการฝึกอบรมทำให้เห็นว่าเมื่อนักศึกษาได้ผ่านโปรแกรมฝึกอบรมนี้ทำให้เห็นคุณค่าของการพัฒนาทักษะซีซีพียอร์ หรือมีระดับการรับรู้หรือตระหนักในสำคัญของทักษะซีซีพียอร์เพิ่มมากขึ้น และผลการทดลองด้วยการประเมินรายหน่วยการสอนทำให้พบว่า นักศึกษามีการพัฒนาทักษะซีซีพียอร์ด้านความคิดวิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์ และการมีความรับผิดชอบอยู่ในระดับดี และมีระดับการพัฒนาด้านการสร้างผลผลิตในระดับดีขึ้น แสดงให้เห็นถึงการพัฒนาศักยภาพ หลังจากได้รับการอบรมด้วยโปรแกรมฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะซีซีพียอร์ในครั้งนี้ รายหน่วยการสอนที่พัฒนาชัดเจนที่สุดคือการสร้างผลผลิต

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการศึกษาครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงความสำคัญของทฤษฎีคอนสตรัคชันนิซึมซึ่งเป็นทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน แนวคิดของทฤษฎีนี้เชื่อว่าการเรียนรู้ที่ดีเกิดจากการสร้างพลังความรู้ในตนเองและด้วยตนเองของผู้เรียน หากผู้เรียนมีโอกาสร่วมสร้างความคิดและนำความคิดของตนเองไปสร้างสรรค์ชิ้นงานโดยอาศัยสื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสม จะทำให้เห็นความคิดนั้นเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน และเมื่อผู้เรียนสร้างสิ่งใดสิ่งหนึ่งขึ้นมาในโลก ก็หมายถึงการสร้างความรู้ขึ้นในตนเองนั่นเอง ความรู้ที่ผู้เรียนสร้างขึ้นในตนเองนี้ จะมีความหมายต่อผู้เรียนและสร้างการจดจำ สามารถถ่ายทอดให้ผู้อื่นเข้าใจความคิดของตนได้ดี นอกจากนั้นความรู้ที่สร้างขึ้นเองนี้ ยังจะเป็นฐานให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ใหม่ต่อไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด ดังนั้นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจึงเป็นการเรียนรู้ของนักศึกษาที่เกิดขึ้นจากตัวของแต่ละคนเอง แนวคิดการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้จึงได้รับการตอบรับเป็นอย่างดีจากนักการศึกษา แนวคิดเรื่อง Constructionism นั้นได้รับการพัฒนามาจากแนวคิด Constructivism ที่มีต้นความคิดมาจากนักจิตวิทยา

ชาวสวิสเซอร์แลนด์ชื่อ ศาสตราจารย์ Jean Piaget (1896 - 1980) แห่งมหาวิทยาลัยเจนีวา Piaget ได้แสดงทัศนะของเขาเกี่ยวกับพัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียนว่า ผู้เรียนนั้นมีพัฒนาการการเรียนรู้ที่แตกต่างไปจากการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ที่มีอยู่นอกชั้นเรียน ผู้เรียนจะค่อย ๆ เรียนรู้และพัฒนาขีดความสามารถของตนเป็นระดับตามแต่ละช่วงเวลาที่เขาเติบโตขึ้น Piaget เชื่อว่าผู้เรียนจะสามารถจัดระบบโครงสร้างองค์ความรู้และโลกทัศน์ที่เป็นของตนเอง ผ่านประสบการณ์การเรียนรู้ภายในตัวเมื่อได้ลงมือทำงาน (Learning-by-Making) และได้สื่อสารกับตัวเองเกี่ยวกับเรื่องราวเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น Piaget ให้ทัศนะว่าการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพนั้นคือการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับตัวเองซึ่งหลักการของทฤษฎี Constructionism มีหลักการสำคัญดังนี้ 1. หลักการที่ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง หลักการเรียนรู้ตามทฤษฎี Constructionism คือ การให้ผู้เรียนลงมือสร้างสิ่งของหรือประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้ปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมภายนอกที่มีความหมาย ซึ่งจะรวมถึงปฏิริยาระหว่างความรู้ในตัวของผู้เรียนเองกับประสบการณ์ และสิ่งแวดล้อมภายนอกสามารถเชื่อมโยงและสร้างเป็นองค์ความรู้ใหม่ 2. หลักการที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ หลักการตามทฤษฎี Constructionism ผู้สอนต้องจัดบรรยากาศการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมีทางเลือกที่หลากหลายและเรียนรู้อย่างมีความสุข สามารถเชื่อมโยงความรู้ระหว่างความรู้ใหม่กับความรู้เก่าได้ ส่วนผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยและคอยอำนวยความสะดวก 3. หลักการเรียนรู้จากประสบการณ์และสิ่งแวดล้อม หลักการนี้เน้นให้เห็นความสำคัญของการเรียนรู้ร่วมกัน ทำให้ผู้เรียนเห็นว่าคนเป็นแหล่งความรู้อีกแหล่งหนึ่งที่สำคัญ การสอนตามทฤษฎี Constructionism เป็นการจัดประสบการณ์เพื่อเตรียมคนออกไปเผชิญโลก ถ้าผู้เรียนเห็นว่าคนเป็นแหล่งความรู้สำคัญและสามารถแลกเปลี่ยนความรู้กันได้เมื่อจบการศึกษาออกไปก็จะปรับตัวและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ 4. หลักการใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือ หลักการนี้เน้นการใช้เทคโนโลยีแสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ ด้วยตนเอง เป็นผลให้เกิดพฤติกรรมที่ฝังแน่นเมื่อผู้เรียน เรียนรู้ว่าจะเรียนรู้ได้อย่างไร (Learning How to Learn) การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎี Constructionism เป็นนวัตกรรมด้านการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาระบวนการคิดของผู้เรียนและนำเสนอผ่านผลงานที่จัดทำ ดังนั้นผู้สอนควรต้องดำเนินการจัดการเรียนรู้อย่างนี้ (สุชิน เพ็ชรรัช, 2548) 1. เชื่อมโยงสิ่งที่รู้แล้วกับสิ่งที่ผู้เรียนกำลังเรียน 2. การให้โอกาสผู้เรียนเป็นผู้ริเริ่มทำโครงการที่ตนเองสนใจ 3. เปิดโอกาสให้มีการนำเสนอความคิด ผลงาน ผลการวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้ของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อน 4. ให้เวลาทำงานอย่างต่อเนื่อง

โดยโปรแกรมการฝึกอบรมผ่านทฤษฎีคอนสตรัคชันนิซึมนี้ มีเนื้อหาสาระที่เน้นทางด้านการสื่อสารมวลชน และการทำงานจริงของสายงานนิเทศศาสตร์ ผ่านหลักทฤษฎีการพัฒนาด้านการคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ การสร้างผลผลิต และการมีความรับผิดชอบ ที่แทรกอยู่ในหน่วยการเรียนรู้ต่าง ๆ รวมทั้งสิ้น 9 หน่วย (32 ชั่วโมง) ซึ่งในแต่ละหน่วย นักศึกษาจะทำการเรียนรู้ผ่านโซเชียลเน็ตเวิร์คที่มี คือ โปรแกรมเฟซบุ๊ก และอีเมล โดยผู้สอนให้อิสระในการเรียนรู้ที่สามารถสอบถามได้ตลอดเวลาไม่จำกัดแคในชั้นเรียน ซึ่งทำให้พบว่า เมื่อนักศึกษาได้ผ่านการอบรมด้วยโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะซีซีพีอาร์ผนวกกับ

ทฤษฎีคอนสตรัคชันนิซึมแล้ว นักศึกษามีการพัฒนาด้านการรับรู้ในทักษะซีซีพีอาร์เพิ่มขึ้น ในขณะเดียวกันมีระดับของการพัฒนาคุณลักษณะทักษะซีซีพีอาร์ระดับดีถึงครึ่งหนึ่งของกลุ่มทดลอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งความชัดเจนในการพัฒนาคุณลักษณะด้านการสร้างผลผลิตและความรับผิดชอบที่เพิ่มขึ้น

ผลจากการศึกษานี้ ช่วยทำให้เห็นภาพรวมของระดับการรับรู้ในคุณลักษณะทักษะซีซีพีอาร์ ของนักศึกษา สาขานิเทศศาสตร์ สถาบันอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทย และปัจจัยสำคัญที่จะช่วยพัฒนาคุณลักษณะด้านทักษะซีซีพีอาร์ให้เกิดขึ้นกับนักศึกษา รวมถึงได้พบว่าเมื่อนักศึกษาได้มีการเข้าร่วมอบรมผ่านโปรแกรมการฝึกอบรมที่จัดขึ้นแล้ว จะทำให้มีมุมมอง/ ทักษะคิด และระดับของการรับรู้ในความสำคัญของทักษะซีซีพีอาร์มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะการสร้างผลผลิต และการมีความรับผิดชอบ กล่าวคือ หากมีเวทีให้นักศึกษาได้ร่วมแสดงความรู้ความสามารถ ความคิดเห็น ย่อมก่อให้เกิดการคิดสร้างสรรค์ การคิดวิเคราะห์ การสร้างผลผลิต และตามมาซึ่งความรับผิดชอบที่ต่อตนเองและสังคมที่ตนอาศัยอยู่ ซึ่งหมายถึงภาพรวมของคุณลักษณะทักษะซีซีพีอาร์ที่สังคมต้องการให้เกิดขึ้นอย่างครบถ้วนในตัวของนักศึกษาผู้ซึ่งจะสำเร็จการศึกษาและก้าวเข้าสู่โลกแห่งการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่อย่างไรก็ดี งานวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเชิงปริมาณ และคุณภาพเป็นบางส่วน โดยผลที่ได้จากกลุ่มที่ทำการศึกษานี้อาจไม่สามารถอนุมานไปยังประชากรกลุ่มที่ใหญ่ขึ้นได้ ประกอบกับการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยในกลุ่มของนักศึกษา สาขานิเทศศาสตร์ สถาบันอุดมศึกษาเอกชนเท่านั้น ซึ่งอาจไม่ได้เป็นตัวแทนของกลุ่มนักศึกษาขนาดใหญ่ในทุกสาขาของประเทศไทยได้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า โปรแกรมการฝึกอบรมนี้จะเป็นส่วนหนึ่งในการนำไปพัฒนานักศึกษาในสาขาอื่น ๆ ต่อไปได้ แต่อย่างไรก็ดี งานวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเชิงปริมาณ และคุณภาพเป็นบางส่วน โดยผลที่ได้จากกลุ่มที่ทำการศึกษานี้อาจไม่สามารถอนุมานไปยังประชากรกลุ่มที่ใหญ่ขึ้นได้ ประกอบกับการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยในกลุ่มของนักศึกษา สาขานิเทศศาสตร์ สถาบันอุดมศึกษาเอกชนเท่านั้น ซึ่งอาจไม่ได้เป็นตัวแทนของกลุ่มนักศึกษาขนาดใหญ่ในทุกสาขาของประเทศไทยได้ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า โปรแกรมการฝึกอบรมนี้จะเป็นส่วนหนึ่งในการนำไปพัฒนานักศึกษาในสาขาอื่น ๆ ต่อไปได้

ข้อเสนอแนะ

สำหรับงานวิจัยครั้งนี้เพื่อนำไปใช้

ผลจากการวิจัยในครั้งนี้ สามารถนำไปใช้ศึกษาต่อในด้านการเพิ่มประสิทธิภาพของนักศึกษาเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้และทักษะการคิดด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานสายนิเทศศาสตร์ หรือสาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสาขาที่เน้นด้านการปฏิบัติ

สำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

ทฤษฎีคอนสตรัคชันนิซึมเป็นทฤษฎีการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยมีผู้สอนแนะแนวทาง ผ่านระบบหรือสื่อการสอนที่มีความทันสมัย รวดเร็ว และสร้างปฏิสัมพันธ์ ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่าทฤษฎีนี้มีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนารูปแบบการสอนในอนาคต โดยไม่จำกัดกลุ่มเป้าหมาย จึงขอเสนอให้นำทฤษฎีนี้ไปใช้

เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการศึกษารหัสหรือวิจัยด้านอื่น ๆ โดยไม่จำกัดเพียงสาขานิติศาสตร์เท่านั้น เนื่องจากผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา และถือเป็นทฤษฎีที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสาขาวิชาอื่น ๆ ได้เฉพาะอย่างยิ่งสาขาวิชาที่เน้นภาคปฏิบัติเป็นหลัก และเนื่องจากกลุ่มเป้าหมายในการทดลองโปรแกรมฝึกอบรมนี้เป็นกลุ่มนักศึกษาจำนวน 18 คนที่มาจากสถาบัน การศึกษาเดียวกัน และมีข้อจำกัดด้านเวลาและรูปแบบการเรียนรู้ที่ไม่สามารถรวมตัวกันเพื่อทำกิจกรรมร่วมกันได้มากนัก เนื่องจากเป็นโปรแกรมการฝึกอบรมที่จัดทำขึ้นพิเศษไม่ได้อยู่ในการเรียนการสอนปกติ ทำให้เกิดข้อจำกัดด้านการเรียนรู้และพัฒนา ผู้วิจัยเสนอว่าการทดลองโปรแกรมกับกลุ่มทดลองนั้น ควรมีระยะเวลาในการทดลองอย่างน้อย 1 เทอมขึ้นไป หรือแทรกอยู่ในระบบการเรียนการสอนปกติ เนื่องจากหากเป็นรายวิชาบังคับ จะทำให้นักศึกษามีวินัยในด้านความรับผิดชอบต่อการเรียนการสอนมากขึ้น และทำให้ได้ผลการทดลองที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากขึ้น

Reference

- Paitoon Sinrat. (2554). CCPR New Frame of Education. Bangkok: Chulalongkorn University.
- Paitoon Sinrat. (2549). Education for Creative and Productive. Bangkok: Chulalongkorn University.
- Jobstreet.Com (2557). Prachachartthurakit Essay.28 April 2558, From <http://profnet.igetweb.com/index.php?mo=3&art=41969313>
- Bloom, Benjamin A. (1956). Taxonomy of Education Objective Handbook I : Cognitive Domain. New York: David Mc Kay Company.
- Bourne,Lyle E., Bruce R, Ekstrand and Roger L. Dominoski, (1971).The Psychology of Thinking. New Jersey : Prentice-Hall.
- Bruner Lerome S. (1969). The Process of Education. Massachusetta Haward University Process Cambridge.
- Chickering, A.W., and Reisser, L. (1993). Education and Identity. San Francisco: Jossey-Bass Publishers.

Kanogwon Montiraj, Ph.D., Division of Higher Education, Department of Education Policy, Management and Leadership, Faculty of Education, Chulalongkorn University.

Assistant Professor, Arunee Hongsiwat, Ph.D., Division of Higher Education, Department of Education Policy, Management and Leadership, Faculty of Education, Chulalongkorn University.

Assistant Professor, Pansak Polsaram, Ph.D., Division of Higher Education, Faculty of Education, Chulalongkorn University.